

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **535** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 11 mei 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

tot instemming met de overeenkomst
houdende oprichting van
het Europees Laboratorium
voor Moleculaire Biologie,
opgemaakt in Genève op 10 mei 1973

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

Moleculaire biologie is een wetenschap die pas ontstond rond het midden van de vorige eeuw als een nieuw vakgebied die een betere kennis beoogt van moleculen, biologische systemen en verbanden tussen moleculen. Men bestudeert de processen in cellen op het kleinste functieniveau, namelijk dat van de moleculen. Hiervoor zet men een grote verscheidenheid aan technieken in, in de hoop de werking van de cel te doorgronden. Om processen op het moleculaire niveau te bestuderen, worden bijvoorbeeld technieken gebruikt die uit de natuurkunde en de scheikunde worden overgenomen. De moleculaire biologie behoort tot een vakgebied die men tot de biochemische wetenschapsgroep kan rekenen.

In 1964 richtten wetenschappers de Europese Organisatie voor Moleculaire Biologie (EMBO) op met als doelstellingen:

- de oprichting van een centraal laboratorium voor moleculaire biologie;
- de creatie van een netwerk waarbinnen Europese universiteiten konden samenwerken en gegevens uitwisselen.

De EMBO is een privéorganisatie die biowetenschappen in Europa bevordert bij middel van gerichte programma's en activiteiten. De EMBO telt zowat 1300 leden in Europa, en meer dan 80 geassocieerde leden in de rest van de wereld. Het gaat om onderzoekers die worden gekozen op basis van hun uitzonderlijke verdiensten in het vakgebied. Tot nu toe ontvingen 48 leden van de EMBO een Nobelprijs. Lid worden kan enkel op voordracht van internationale collega's en na het voldoen aan strikte kwaliteitsvoorwaarden.

De EMBO heeft financiële middelen nodig om haar programma's uit te voeren. Belangrijke bronnen voor die middelen zijn twee internationale organisaties, namelijk de in 1969 opgerichte Europese Conferentie voor Moleculaire Biologie (EMBC) en het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie (EMBL). Het verdrag dat de EMBL oprichtte, na een beslissing daartoe door de EMBC, ligt ter goedkeuring voor.

2. Het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie

Oprichting

Op 28 juni 1972 besloot de EMBC tot oprichting van zulk Europees laboratorium, met als doel de internationale samenwerking inzake het onderzoek op het vlak van de moleculaire biologie nog meer te versterken. In uitvoering van deze beslissing ondertekenden Denemarken, de toenmalige Duitse Bondsrepubliek, Frankrijk, Israël, Italië, Nederland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland op 10 mei 1973 de overeenkomst houdende oprichting van het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie. Dit EMBL is een intergouvernementele organisatie.

Doel en werking

Het EMBL heeft als bestaansreden:

- het uitvoeren van fundamenteel onderzoek op het vlak van moleculaire biologie;
- dienstverlening aan onderzoekers van de lidstaten;
- opleidingen op hoog niveau voor stafleden, studenten en bezoekers;
- de ontwikkeling van nieuwe instrumenten voor dat type onderzoek;
- de overdracht van kennis.

In het kader hiervan werkt het laboratorium eveneens samen of houdt het consultaties met andere onderzoeksinstellingen. Het kan zelfs officieel samenwerken met staten die geen lid zijn en met nationale instellingen van deze staten, alsook met intergouvernementele of niet-gouvernementele organisaties.

De samenwerking omvat concreet: het uitvoeren van experimentele en theoretische activiteiten op wetenschappelijk gebied, het bevorderen van contacten en uitwisselingen tussen wetenschapslui en het verspreiden van wetenschappelijke informatie. De resultaten van de activiteiten worden algemeen bekend gemaakt.

In de hoofdzetel van het EMBL zijn verscheidene werkeenheden, zogenaamde ‘programma’s’ actief. De programma’s betreffen de volgende thema’s:

- biochemisch instrumentarium;
- celbiologie en celbiofysica;
- ontwikkelingsbiologie;
- genenexpressie;
- structurele en computatieve biologie;
- aanvullende onderzoeksactiviteiten;
- administratieve aangelegenheden;
- onderzoeksgelateerde diensten.

Die werkeenheden ontplooiën een brede waaier van activiteiten in het vakgebied van de moleculaire biologie. Elk programma is ingedeeld in een aantal groepen, dat over een bepaald aspect onderzoek uitvoert, bijvoorbeeld elektronenmicroscopie en beeldreconstructie van biologische macromoleculen, x-ray-kristallografie, elektronenmicroscopie, computeranalyse van proteïnen en structurele studies van spierproteïnen.

Naast de sterke banden met de universiteiten en openbare en privéonderzoekscentra, draagt het EMBL eveneens bij tot de bedrijfswereld. Dit blijkt uit de volgende activiteiten:

- het opzetten door zijn Instituut voor Bio-informatica (EBI) van het ‘EBI Industry Programme’ dat een programma is voor onderzoeksopleiding op maat van de farmaceutische, bio-technologische, chemische en agronomische industrie;
- het instellen van een EMBL Technology Fund (EFT) om ‘start ups’ te vergemakkelijken;
- het ontwikkelen van een ‘Enterprise Management Technology Transfer’ (‘Emblem’) met als doel de ‘spin offs’ van onderzoek te commercialiseren;
- het toekennen van beurzen aan onderzoekers uit de privésector.

Tot slot organiseert het EMBL, ter invulling van zijn leeropdracht, seminaries en cursussen, die gewijd zijn aan de theoretische modellen, maar ook workshops, symposia en practica. De organisatie ligt bij het EMBL zelf of in laboratoria van de lidstaten. Het bezoekersprogramma omvat activiteiten in het hoofdlaboratorium van Heidelberg, zowel als in de vier andere vestigingen. Het is gericht op wetenschappelijke medewerkers, stagiairs, gebruikers van de infrastructuur en personen in een leersabbat.

Structuur

Het laboratorium is opgezet als een netwerk van een aantal vestigingen, niet enkel voor bezoekers en studenten, maar eveneens voor zijn eigen personeel.

Het laboratorium beschikt over een patrimonium en de uitrusting voor het wetenschappelijke programma dat het uitvoert en voor de omkadering daarvan. De hoofdzetel van het EMBL is gevestigd in Heidelberg (Duitsland). Daarnaast bestaan er nu vier andere vestigingen, namelijk in Hamburg (‘Synchrotron Research Centre’ DESY met betrekking

tot synchrotronstraling), in Grenoble (het ‘Institut Laue-Langevin’ met betrekking tot neutronendiffractie), in Rome (in het Centrum van Monterotondo, het ‘Mouse Biology Unit’ met betrekking tot de genetica van de muis) en in Hinxton bij Cambridge (het Europees Instituut voor Bio-informatica).

Het EMBL richtte in 1988 het netwerk ‘EMB-net’ op, samen met andere Europese centra voor moleculaire biologie en biotechnologie. Deze ‘EMBnet Stichting’ bestaat uit knooppunten in twintig landen. Niet enkel Europese landen kunnen van dit netwerk gebruik maken; ook een aantal landen buiten Europa maakt er deel van uit, bijvoorbeeld Canada, Cuba, India, Rusland, Turkije en Zuid-Afrika.

Elk knooppunt moet bijstand verlenen aan onderzoekscentra, bijvoorbeeld universiteiten, bedrijven, die actief zijn in de biowetenschappen, via het beschikbaar stellen van permanent bijgewerkte sequentiedatabases, namelijk nucleïnezuren en proteïnen, en van een adequate programmatuur voor sequentieanalyses.

Sinds zijn oprichting, nu ruim zesendertig jaar geleden, heeft het Laboratorium een markante bijdrage geleverd tot de wetenschap in Europa. Het bereikte die invloed door het verwerven van een kritische massa van infrastructuur en dienstverlening, waarbij topkwaliteit voor biologisch onderzoek en opleiding op alle niveaus als kerntaken worden beschouwd.

3. Het EMBL en België

Ondanks zijn financiële en functionele betrokkenheid bij de werking van de EMBL sinds 1990, is België formeel nog geen verdragspartij geworden bij de overeenkomst. Zelfs niet nadat de federale ministerraad in zijn vergadering van 15 december 1989 het voorstel van formele deelneming van België aan de EMBL goedkeurde, alsook de financiële bijdrage hieraan verbonden.

De Belgische bijdrage aan het EMBL bedroeg in 2007 1.927.000 euro of 2,7% van een totale bijdrage van de lidstaten die 71.872.000 euro bedraagt. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Italië zorgden samen voor bijna 70% van dat bedrag.

Daarnaast wordt een bijdrage betaald voor het Belgische knooppunt in de ‘EMBnet Stichting’, de zogenaamde ‘Belgian EMBnet Node’ (BEN). De financiering van het BEN vloeit voort uit een beslissing van de federale ministerraad op 27 november 1992. Het BEN bevindt zich in de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Université Libre de Bruxelles (ULB), die samen het BEN beheren. Via het BEN wordt de informatie, opgeslagen in het Europees netwerk, toegankelijk gemaakt voor alle Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen. Ook deze financiële steun is uitsluitend afkomstig van de federale begroting voor wetenschapsbeleid.

4. Bevoegdheid en belang van Vlaanderen

Na de oprichting van het EMBL, zijn in België bepaalde bevoegdheden toegewezen aan de gemeenschappen en de gewesten. Dit geldt grotendeels ook voor het wetenschappelijke en technologische innovatiebeleid. In de hier toegelichte overeenkomst dienen de artikelen waarin sprake is van samenwerking tussen de EMBO en het EMBL, enerzijds, en nationale instellingen (al dan niet van lidstaten bij de overeenkomst), anderzijds, geïnterpreteerd te worden in functie van de intrafederale bevoegdheidsverdeling. Het feit dat deze instellingen nu federaal, gewestelijk of communautair zijn, doet geen afbreuk aan de uitvoerbaarheid van de overeenkomst in het Belgisch grondwettelijke kader.

De Belgische acties in het kader van het EMBL worden gecoördineerd in een daartoe opgericht intrafederaal begeleidingscomité. In dit begeleidingscomité, dat bijeenkomt op

initiatief van de federale minister bevoegd voor wetenschapsbeleid, zetelen ook vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten.

Volgens de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid (VRWB) staan het EMBL en de EMBO voor wetenschappelijke kwaliteit van het hoogste niveau. Vlaamse wetenschappers die opgeleid werden in het EMBL, die met EMBO-beurzen in het buitenland werkten, of zij die deelnamen aan door de EMBO georganiseerde activiteiten, brengen deze waardevolle ervaring mee naar Vlaanderen.

Tot slot bevorderen de ‘fellowships’ van korte duur dat internationale samenwerking gekoppeld wordt aan studieverblijven in het buitenland. Het EMBL en de EMBO zijn essentiële instrumenten in zulk systeem van ‘fellowships’. Wat het aantal deelnemende onderzoekers betreft, scoort België onder het gemiddelde. Dit heeft vooral te maken met de geringe mobiliteit van Belgische onderzoekers.

Het is essentieel dat Vlaanderen via België volwaardig lid wordt van het EMBL. Op die manier zullen ook Vlaamse onderzoekers meer kansen krijgen om integraal mee te werken aan de opbouw van een wetenschappelijk Europa dat mondiaal concurrerend is, in een context van het verzamelen van kennis via fundamenteel onderzoek en het beheren van projecten van onderzoek en ontwikkeling op het vlak van moleculaire biologie en aanverwante vakgebieden.

De deelneming aan de infrastructuur voor zogenaamde ‘big science’, bijvoorbeeld die van het EMBL is van strategisch belang. Die keuze behoort tot de beleidsprioriteiten 2007-2008 van het beleidsdomein economie, wetenschap, innovatie en buitenlandse handel. Wetenschappelijk en economisch gezien kan Vlaanderen zich inderdaad niet veroorloven een rol van tweederang te blijven vervullen.

Bovendien moeten de Vlaamse kansen op onderzoeksresultaten en hun toepassingen via het EMBL toenemen. Het toegangsgeld tot de internationale onderzoeksinfrastructuur wordt al betaald door de Programmatorische Overheidsdienst (POD) Wetenschapsbeleid van de federale overheid. De Vlaamse overheid en de Vlaamse onderzoekswereld hebben er alle belang bij dat dit toegangsgeld optimaal wordt benut, zowel ten bate van de wetenschappelijke return als van de economische.

Tot nu toe is de deelname aan internationale onderzoeksprogramma's zoals bij het EMBL en de internationale uitwisselingen bijna volledig ten laste van de basistoelage aan het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Voor de EMBC en het EMBL zijn de bijdragen van het FWO te situeren op het vlak van onderzoeksmandaten, kredieten aan navorsers, onderzoeksprojecten en mobiliteitstoelagen die telkens op basis van hun merites worden geselecteerd. Bijdragen van het FWO aan EMBC/EMBL zijn onderdeel van de verschillende types financiering. Veel projecten door het FWO gefinancierd, worden uitgevoerd in samenwerking met EMBL laboratoria of gedeelten van het onderzoek worden in de infrastructuur van de EMBL laboratoria uitgevoerd.

Sinds 2006 heeft de Vlaamse Regering aanvullend, in afwachting van structurele maatregelen, rechtstreeks specifieke toelagen verstrekt om een aantal andere onderzoeksactiviteiten te financieren. De toelagen die tot vandaag stegen, zijn ondermeer gebaseerd op de adviezen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

De Vlaamse Regering ondersteunt het moleculair biologisch onderzoek, aanvullend en rechtstreeks, met specifieke toelagen verstrekt voor een aantal andere onderzoeksactiviteiten. Die toelagen, die tot vandaag stegen, steunen onder meer op de adviezen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

In die context werd het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) opgericht in 1992. De Vlaamse overheid ondersteunt het VIB via vijfjarige beheersovereenkomsten, met daarbij horende grondige evaluaties. De huidige beheersovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en het VIB geldt voor de periode 2007-2011. Aan het VIB werd voor het werkingsjaar 2009 een subsidie toegekend van 39.741.000 euro die aangerekend wordt op het programma EF ‘Valorisatie en industrieel beleid’, basisallocatie 33.02 ‘Subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire Instelling voor Biotechnologie’ van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009.

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie heeft in 2008 een studie uitgevoerd om het belang van de biotechnologie en dus van de moleculaire biologie in Vlaanderen na te gaan. Deze studie paste ook in het kader van het rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) over biotechnologiestatistieken¹. In dat rapport staan vanaf pagina 32 tabellen die de toegevoegde waarde van de biotechnologie aangeven voor de industrie. In die tabellen is ook Vlaanderen mee opgenomen.

De twee tabellen hieronder vatten de gegevens samen over de overheidsuitgaven en hun bron of bestemming met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling van de biotechnologie in Vlaanderen. Uit deze gegevens blijkt duidelijk het belang van de biotechnologie en dus van de moleculaire biologie in Vlaanderen, zowel in academische context als in industriële.

Fondsen voor activiteiten in de biotechnologie / financieringsbronnen (2007)	Bedrag in euro ontvangen door openbare onderzoekscentra	Bedrag voor andere aan biotechnologie gerelateerde activiteiten ('spill over')
Bijdragen van regionale regeringen	199.097.869,3	niet opgenomen in studie
EU-fondsen	12.320.494,6	idem
Zakenwereld	17.405.344,98	idem
Totaal:	228.823.708,88	idem

Bestemmingen van Vlaamse uitgaven (2007)	Bedrag in euro
Universiteiten, instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra	199.097.869,3
Zakenwereld	28.400.000
Private organisaties (non profit en andere)	niet opgenomen in studie
Totale uitgaven:	227.497.869,3

II. SPECIFIEKE TOELICHTING OVER DE OVEREENKOMST TOT OPRICHTING VAN HET EMBL

De overeenkomst telt achttien artikelen. Daarbij is een bijlage gevoegd die een overzicht geeft van de bijdragen van de lidstaten.

1. Toelichting bij de overeenkomst zelf

Preambule

Hierin wordt de wens uitgesproken de internationale samenwerking op het gebied van de moleculaire biologie uit te breiden via de oprichting van een EMBL. Er wordt akte genomen van de voorstellen hiertoe ingediend door de EMBO.

¹ OECD Biotechnology Statistics 2009 (<http://www.oecd.org/dataoecd/4/23/42833898.pdf>).

Artikel I – Oprichting van het laboratorium

Het EMBL wordt als intergouvernementele instelling opgericht.

Artikel II – Doelstellingen en middelen

Het laboratorium moedigt de samenwerking aan tussen Europese staten op het vlak van fundamenteel onderzoek, dat amper wordt uitgevoerd in instellingen van de lidstaten. Het EMBL bevordert tevens de ontwikkeling van moderne instrumenten en van onderwijs. Resultaten van de experimentele en theoretische activiteiten worden gepubliceerd of op een andere wijze algemeen beschikbaar gesteld.

Het laboratorium voert een programma uit om deze doeleinden te bereiken. Het kan de installaties oprichten en beheren die daarvoor nodig zijn.

Artikel III – Leden

De staten die partij zijn bij deze overeenkomst zijn de lidstaten van het laboratorium.

Artikel IV – Samenwerking

Het laboratorium werkt nauw samen met de EMBC. Het kan officieel samenwerken met staten die geen lid zijn, met instellingen van die staten en met gouvernementele of niet-gouvernementele internationale organisaties.

Artikel V – Organen

De instellingen van het laboratorium zijn de raad en de directeur-generaal.

Artikel VI – Raad

De raad is samengesteld uit alle lidstaten van het laboratorium. Iedere lidstaat wordt vertegenwoordigd door niet meer dan twee afgevaardigden die zich mogen laten bijstaan door raadgevers.

De raad komt minstens eenmaal per jaar in gewone vergadering bijeen. Staten die geen verdragspartij zijn bij deze overeenkomst, mogen de raad onder bepaalde voorwaarden bijwonen als waarnemer. Er zijn bijvoorbeeld twee Belgische waarnemers in de raad, een federale ambtenaar en een wetenschapper.

De raad is bevoegd om de doelstellingen van de overeenkomst te bereiken. De raad bepaalt het beleid van het laboratorium door middel van richtlijnen aan de directeur-generaal. Dit artikel vermeldt uitdrukkelijk een aantal bevoegdheden van de raad die de algemene werking van het EMBL aangaan: de raad keurt een richtplan goed voor de uitvoering van het programma vermeld in artikel II, de jaarlijkse begroting, de voorlopige uitgavenraming, het financieel reglement, de jaarrekeningen en het personeelsplan.

De raad stelt een Wetenschappelijk Adviescomité in, een Financieel Comité en elk ander 'hulporgaan' dat nodig is. Deze hulporganen nemen hun eigen huishoudelijk reglement aan.

Dit artikel bepaalt de wijze van beslissen en de voorwaarden van het stemrecht.

Artikel VII – Directeur-generaal en personeel

De raad benoemt met een tweederde meerderheid van alle lidstaten een directeur-generaal voor een bepaalde periode. De directeur-generaal is de hoogste leidend ambtenaar en de wettelijke vertegenwoordiger van het laboratorium. Hij of zij legt aan de raad het ontwerp van richtplan voor, alsook dat van de begroting, de raming, de rekening en het jaarverslag. Hij of zij benoemt of ontslaat het personeel.

Artikel VIII – Wetenschappelijk Adviescomité

Het Wetenschappelijk Adviescomité, samengesteld uit wetenschapslui actief in verschillende vakgebieden, verstrekt adviezen aan de raad. In het bijzonder brengt het comité adviezen uit over de voorstellen van de directeur-generaal met betrekking tot de uitvoering van het programma.

De leden van het adviescomité treden niet op als vertegenwoordiger van een lidstaat. In het comité zetelt sinds 1996 geen Belg meer.

Artikel IX – Begroting

Het laboratorium wordt gefinancierd door de lidstaten via een jaarlijkse bijdrage en elke schenking van de lidstaten buiten hun jaarlijkse bijdrage. Schenkingen van privéorganisaties of personen zijn een derde bron van inkomsten, op voorwaarde dat zij door de raad worden aanvaard bij gekwalificeerde meerderheid.

Het EMBL wordt momenteel door twintig landen² gefinancierd.

Artikel X – Bijdragen en verificatie van de rekeningen

Iedere lidstaat draagt jaarlijks bij in de kapitaaluitgaven en de lopende uitbatingkosten van het laboratorium, volgens een tarief dat de raad jaarlijks vaststelt op grond van het gemiddelde van het netto nationale inkomen. Bijzondere omstandigheden in een lidstaat kunnen aanleiding geven tot een beslissing van de raad die van deze algemene berekeningswijze afwijkt. Staten die verdragspartij worden na de inwerkingtreding van deze overeenkomst, betalen een speciale bijdrage aan de reeds gedane kapitaaluitgaven. De toetreding van nieuwe lidstaten geeft aanleiding tot de wijziging van het algemene tarief.

De directeur-generaal houdt de boeken bij van alle inkomsten en uitgaven van het laboratorium. De raad stelt revisoren aan om over de jaarrekeningen een verslag in te dienen.

Artikel XI – Juridisch statuut

Het laboratorium bezit rechtspersoonlijkheid: het kan contracten sluiten, goederen verwerven, respectievelijk vervreemden en in rechte optreden. De staat waarin het laboratorium gevestigd is, sluit met het laboratorium een zetelakkoord met betrekking tot het statuut van het laboratorium zelf en de functionele voorrechten en immuniteiten van het laboratorium en zijn personeel.

Artikel XII – Regeling van geschillen

De raad zal bemiddelen in elk geschil tussen een of meer lidstaten in verband met de interpretatie of de toepassing van deze overeenkomst. Indien deze bemiddeling niet leidt tot een regeling, zal het geschil op verzoek van één van de betrokken lidstaten aan het

² België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Israël, Italië, Kroatië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

Internationaal Hof van Justitie worden voorgelegd, tenzij de betrokken leden het over een andere wijze van regeling eens worden en dit binnen drie maanden na de vaststelling van de voorzitter van de raad dat het geschil niet kan worden geregeld via de raad.

Artikel XIII – Amendementen

Elk voorstel van een lidstaat tot wijziging van deze overeenkomst, wordt behandeld in de raad. Dit artikel bepaalt tevens de procedure van goedkeuring en het van kracht worden van de amendementen op de overeenkomst.

Artikel XIV – Ontbinding

Indien er op een willekeurig tijdstip minder dan drie lidstaten zijn, wordt het laboratorium ontbonden. Daarnaast beschrijft dit artikel de procedure van ontbinding en de afhandeling van de erop volgende liquidatie.

Artikel XV – Ondertekening, bekrachtiging, toetreding, inwerkingtreding

De overeenkomst stond open voor ondertekening door de lidstaten van de EMBC tot haar inwerkingtreding in 1974. Iedere lidstaat van de EMBC die deze overeenkomst over het EMBL niet heeft ondertekend, kan later toetreden. De overeenkomst moet worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd, en de akten in dit verband moeten worden neergelegd bij de Zwitserse Regering. Deze overeenkomst treedt voor elke toetredende staat in werking vanaf de datum van de neerlegging van de toetredingsakte.

De overeenkomst startte met een geldigheidsduur van zeven jaar. Sindsdien blijft zij voor onbepaalde duur van kracht, tenzij de raad bij een gekwalificeerde meerderheid de beslissing neemt om er een einde aan te maken.

Artikel XVI – Opzegging

Sinds deze overeenkomst zes jaar van kracht is, kan elke verdragstaat ze opzeggen door de Zwitserse Regering hiervan in kennis te stellen. De opzegging geldt vanaf het einde van het erop volgende financiële boekjaar.

Een lidstaat die zijn verplichtingen volgens de overeenkomst niet naleeft, kan zijn lidmaatschap verliezen. Het wordt ontnomen bij beslissing van de raad met tweederde meerderheid van alle lidstaten.

Artikel XVII – Kennisgevingen en registratie

De Zwitserse Regering stelt de staten die de overeenkomst hebben ondertekend of ertoe zijn toegetreden, in kennis van elke wijziging van verdragsverbintenissen. Zij laat de overeenkomst ook registreren bij het Secretariaat van de Verenigde Naties.

Artikel XVIII – Overgangsbepalingen

Voor de uitgaven in de periode tussen de datum van inwerkingtreding van de overeenkomst en de 31ste december die daarop volgt, bepaalt dit artikel de maatregelen van de raad, de voorlopige bijdragen van de lidstaten en hun definitief aandeel.

De slotformule bepaalt dat de Duitse, Engelse en Franse taalversies van de overeenkomst gelijkmatig authentiek zijn.

2. Toelichting bij de bijlage

De bijlage bij deze overeenkomst bevat een tarief van de bijdragen van de lidstaten die haar ondertekenden in 1973. Dat tarief werd berekend op basis van het door de VN gepubliceerde gemiddelde van de nationale inkomens over de periode 1968-1970. In deze bijlage is het percentage van België uiteraard niet opgenomen, aangezien het geen ondertekenende partij was van de overeenkomst.

De bijdrage wordt sindsdien driejaarlijks door de raad met een tweederde meerderheid vastgesteld op basis van het gemiddelde van het netto nationaal inkomen tegen kostenfactoren van elke lidstaat gedurende de laatste drie jaar waarover statistieken beschikbaar zijn. Hoewel België geen formeel lid is van het EMBL, draagt het, samen met de lidstaten, al jarenlang bij tot de financiering ervan.

De statelijke bijdragen worden in het EMBL gebruikt om de algemene werking van het laboratorium te financieren, waaronder de vergoeding van het personeel werkzaam in de biologie, de fysica, de scheikunde en de informatica (1400 personen), het aanschaffen van apparatuur, de werkingskosten voor het basisonderzoek, het opleiden van onderzoekers, het leveren van diensten aan wetenschapslui in de lidstaten, het ontwikkelen van nieuwe instrumenten en methodes en het overdragen van technologie. Jaarlijks wordt een financieel rapport aan de lidstaten ter goedkeuring voorgelegd.

De tabel hieronder bevat de federale bijdragen in de periode 2007-2010, zowel in procenten als in absolute cijfers.

Jaar	EMBL	
	Bijdrage in procent	Bijdrage in euro
2007	2,70	1.927.000
2008	2,70	2.154.775
2009	2,66	2.301.025
2010	2,66	2.385.723

(Bron: federale POD Wetenschapsbeleid)

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengde aard van de overeenkomst

Tijdens zijn vergadering van 21 juni 2000 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), de gemengde aard van deze overeenkomst vast met betrokkenheid van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Op 10 oktober 2000 heeft de ICBB deze beslissing van de WGV bekrachtigd.

De Raad van State stelde echter in zijn advies van 22 mei 2001, uitgebracht op verzoek van de minister bevoegd voor externe betrekkingen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat uit de verdragsbepalingen niet blijkt dat het onderzoek inzake moleculaire biologie kan dienen tot ondersteuning van het beleid dat de gewesten kunnen voeren in een aanpak waarvoor zij bevoegd zijn. Volgens de Raad van State blijkt het onderzoek wel aanvullend te zijn ten opzichte van het onderwijs en het onderzoek dat plaatsvindt in universiteiten en in andere nationale instellingen voor hoger onderwijs en onderzoek.

Na nieuw intrafederaal overleg heeft de WGV op 26 september 2002 de betrokkenheid van de gewesten niettemin bevestigd, op grond van de algemene draagwijdte en de toepassing van de overeenkomst door de lidstaten, waaruit blijkt dat ook het economische aspect van het wetenschappelijk onderzoek aan bod komt. Op 13 maart 2003 heeft de ICBB deze beslissing bekrachtigd.

2. Aard, belang en verband met de procedure voor de overeenkomst met betrekking tot de EMBC

Aangezien België de overeenkomst tot oprichting van de EMBC niet heeft ondertekend en dit niet meer mogelijk is, dient België als nieuwe lidstaat toe te treden tot de voorliggende overeenkomst die het EMBL opricht. De twee overeenkomsten zijn in die mate met elkaar verbonden, dat intrafederaal werd overeengekomen de procedures met het oog op hun inwerkingtreding aan elkaar te koppelen. Deze instemmingprocedure beoogt dus de toetreding tot de overeenkomst tot oprichting van het EMBL via het neerleggen van de federale akte bij de Zwitserse Regering, die optreedt als depositaris.

De federale overheid ondernam vanaf 2003 démarches bij de EMBC om de internationale rechtspositie van België ten opzichte van de EMBC en het EMBL uit te klaren en daaruit de nodige conclusies te trekken voor het voeren van de verdragsprocedures. Die démarches hebben geleid tot een resolutie van de EMBC van 5 juli 2005, waarin België wordt erkend als lidstaat van de EMBC en wordt uitgenodigd om toe te treden tot het EMBC-verdrag. België kan sindsdien zonder voorbehoud zijn interne en internationale procedures starten voor toetreding tot de overeenkomsten die respectievelijk de EMBC en de EMBL oprichtten.

Op 22 oktober 2007 kwam de WGV overeen om de respectieve instemmingprocedures die nog niet afgewerkt zijn, op die resolutie te steunen, waarbij de federale memorie een passus zou bevatten over de betrokkenheid van de gewesten. De ICBB bekrachtigde deze beslissing op 9 juli 2008.

Ondanks het feit dat die resolutie van de EMBC België als lidstaat met stemrecht erkent, wordt dit statuut betwist door een aantal delegaties in het EMBL. Wegens deze betwisting over het Belgische stemrecht, maakt de federale inspectie van financiën voorbehoud voor het betalen van de bijdrage aan het EMBL, totdat België formeel lid is. Deze knelpunten onderstrepen het belang van de instemmingprocedure voor de overeenkomst met betrekking tot het EMBL, bijvoorbeeld voor de positie van waarnemer in de Raad van het EMBL.

3. Gezamenlijk advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

Het gezamenlijk advies van de SARiV en de VRWB bevat de volgende krachtlijnen. De Raden verwelkomen de ontwerpen van decreet, om de wetenschappelijke en economische winst te boeken via de toename van de mobiliteit van Vlaamse wetenschapslui in een context van internationale concurrentie en om het Belgische stemrecht in het EMBL te verwerven. Daarnaast pleiten zij ervoor dat de Vlaamse overheid en het bedrijfsleven beduidend meer gaan investeren in onderzoek en ontwikkeling. De raden stippen ook de positieve weerslag aan op de internationale beeldvorming van Vlaanderen. Tevens wijzen de raden op de noodzaak van het organiseren van de intrafederale besluitvorming in deze gemengde aangelegenheid. Tot slot sluiten zij zich graag aan bij de ontwerpen van decreet.

De Vlaamse Regering deelt de mening van beide adviesraden dat de inspanning voor wetenschappelijke investeringen moet voortgezet en zelfs verhoogd worden. De regering streeft op die manier naar een meerwaarde op het vlak van het wetenschappelijk, economisch en buitenlands beleid.

Wat de organisatie van de intrafederale samenwerking met betrekking tot de EMBC betreft, zal de regering zich ten opzichte van de federale overheid en de andere deelstaten beroepen op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd, die tot intrafederaal overleg verplicht voor de voorbereiding van de beslissingen en het bewaken van de werkzaamheden van internationale organisaties met gemengde bevoegdheden, en dit ongeacht of een samenwerkingsakkoord is gesloten.

4. Advies van de Raad van State

De Raad van State verstrekte zijn advies over het ontwerp van decreet op 15 oktober 2009 (referte nr. 47.164/1). De raad maakte twee opmerkingen: het ministeriële begrotingsakkoord moet uitdrukkelijk verleend worden en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) moet als nog zijn advies verstrekken.

De Raad van State stelt qua bevoegdheidsuitoefening vast dat de voorliggende overeenkomst onder andere betrekking heeft op het toekennen van opleiding-, onderwijs- en onderzoeksbeurzen, het verlenen van steun aan universiteiten en nadere instellingen van hoger onderwijs en onderzoek, en het aanmoedigen van de Europese samenwerking inzake hoger onderwijs van de moleculaire biologie.

Aan beide opmerkingen werd tegemoet gekomen.

5. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad

Op 15 december 2009 bracht de Vlor zijn beleidsadvies uit.

De Vlor sluit zich aan bij het gezamenlijke advies van de SARiV en de VRWB: het belang van het EMBL wordt benadrukt voor het wetenschappelijk onderzoek in de moleculaire biologie en er wordt aangedrongen op een spoedige instemming met deze overeenkomst om het stemrecht in het EMBL te verwerven. De Onderwijsraad acht het belang van het EMBL in de kennisdriehoek van onderwijs, onderzoek en innovatie onbetwist en zonder concurrentie. De Vlor stipt het belang van deze organisatie aan op het vlak van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs in dit vakgebied, omdat zij bijdraagt tot meer mobiliteit. Zij zorgt bijvoorbeeld voor de doorstroming van de resultaten van die onderzoeksacties naar de Vlaamse kennisinstellingen, teneinde het niveau van kennis en opleiding te handhaven. De ontwikkeling van een internationaal gericht onderwijs stroomt volgens de raad door naar de Vlaamse (kennis)economie, ten bate van onderzoek en ontwikkeling in een academische en industriële omgeving. Tot slot wijst de Vlor op de behoefte aan het organiseren van samenwerking op twee niveaus: 1° een structurele samenwerking tussen de federale overheid en de Vlaamse overheid die moet leiden tot een Vlaamse deelneming aan de vertegenwoordiging in het EMBL en 2° een meer interactieve samenwerking tussen het EMBL, het VIB en de zogenaamde ‘doctoral schools’ van Vlaamse universiteiten om de vorming van onderzoekers te verbeteren.

De Vlaamse Regering onderschrijft de aandachtspunten van de Vlor. De regering bevestigt dat de inspanning voor investeringen op het vlak van onderwijs en wetenschappelijk onderzoek moet voortgezet en zelfs verhoogd worden. Zij is van mening dat die investeringen een meerwaarde genereren voor de culturele openheid, de kennis en de economie in Vlaanderen.

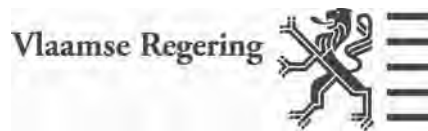
Wat de organisatie van de intrafederale en internationale samenwerking met betrekking tot het EMBL betreft, zal de regering zich ten opzichte van de federale overheid en de andere deelstaten beroepen op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals hoger reeds vermeld, en een inleidend voorstel van werkwijze formuleren.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding,

Ingrid LIETEN

VOORONTWERP

**Ontwerp van decreet tot instemming met
de Overeenkomst houdende oprichting van
het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie,
opgemaakt in Genève op 10 mei 1973**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw,
Zeevisserij en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Economie,
Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Overeenkomst houdende oprichting van het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie, opgemaakt in Genève op 10 mei 1973, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Patricia CEYSENS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst houdende oprichting van het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie, opgemaakt in Genève op 10 mei 1973, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 23 april 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding,

Ingrid LIETEN